

Spis treści

	Str.	Nb.
Wstęp	V	
Wykaz skrótów	XXI	
Wykaz literatury	XXV	
Rozdział I. Wprowadzenie do prawa cywilnego	1	1
§ 1. Prawo cywilne	1	1
I. Prawo publiczne i prawo prywatne	1	1
1. Wprowadzenie	1	1
2. Prawo prywatne	2	2
3. Prawo publiczne	3	3
4. Użyteczność wyróżnienia	3	4
II. Gałęzie prawa, kompleksowe regulacje prawne, dyscypliny naukowe i dydaktyczne	5	6
1. Gałęzie prawa	5	6
2. Kompleksowe regulacje prawne	5	7
3. Dyscypliny naukowe i dydaktyczne	6	8
III. Status prawa cywilnego	6	10
1. Metoda regulacji	6	11
2. Przedmiot regulacji	8	15
IV. Zakres prawa cywilnego	9	16
1. Uwagi wstępne	9	16
2. Prawo pracy	9	17
3. Prawo rodzinne	10	18
4. Prawo handlowe	11	19
5. Prawo rolne	14	22
6. Prawo spółdzielcze	14	23
V. Systematyka prawa cywilnego	14	24
1. Uwagi ogólne	14	24
2. Poszczególne działy prawa cywilnego	15	25
3. Inne wyróżnienia zespołów norm cywilnoprawnych	16	31
VI. Zasady prawa cywilnego	16	33
1. Pojęcie	16	33
2. Katalog zasad	17	34
§ 2. Unifikacja i kodyfikacja prawa cywilnego w Polsce	19	39
I. Unifikacja prawa cywilnego	20	39
1. Druga Rzeczpospolita	20	39
2. Okres powojenny	22	42
II. Kodyfikacja prawa cywilnego	23	45
1. Pierwsze próby kodyfikacji	23	45
2. Uchwalenie Kodeksu cywilnego	25	50

	Str.	Nb.
3. Charakter prawny	26	52
4. Zakres	26	53
5. Podział	27	55
6. Forma	28	56
7. Warstwy ideologiczne	28	57
III. Reforma Kodeksu w Rzeczypospolitej Polskiej	28	60
Rozdział II. Źródła prawa cywilnego	31	64
§ 3. Rodzaje źródeł	31	64
I. Uwagi wstępne	31	64
II. Prawo stanowione	32	65
1. Uwagi ogólne	32	65
2. Konstytucja	33	66
3. Ustawy	33	68
4. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	34	69
5. Rozporządzenia	35	71
6. Akty prawa miejscowego	35	72
III. Zwyczaje i prawo zwyczajowe	36	73
1. Zwyczaje	36	73
2. Prawo zwyczajowe	37	77
IV. Rola zasad współzycia społecznego	38	82
1. Pojęcie	38	82
2. Funkcja	40	84
3. Obowiązki	40	85
4. Zakres zastosowania	41	86
5. Problem nazwy	41	87
V. Rola orzecznictwa	42	88
VI. Rola nauki	42	89
§ 4. Ważniejsze rodzaje norm i przepisów prawa cywilnego	43	90
I. Uwagi ogólne	43	90
1. Struktura normy prawnej	43	90
2. Norma a przepis prawny	44	92
II. Ważniejsze rodzaje norm prawa cywilnego	45	93
1. Normy bezwzględnie i względnie wiążące oraz semiimperatywne	45	93
2. Normy kompetencyjne	46	97
3. Metanormy	48	100
III. Ważniejsze rodzaje przepisów prawa cywilnego	49	105
1. Definicje legalne	49	105
2. Przepisy odsyłające	49	106
3. Zwroty niedookreślone	50	107
§ 5. Obowiązki norm prawa cywilnego w zasięgu czasowym i przestrzennym	52	109
I. Obowiązki norm w zasięgu czasowym	52	109
1. Początek obowiązywania	52	109
2. Koniec obowiązywania	53	111
II. Prawo intertemporalne	54	112
1. Uwagi ogólne	54	112
2. Zasada nieretroakcji	55	114
3. Kolizje norm nieobjętych zasadą nieretroakcji	56	116
III. Obowiązki norm prawa cywilnego w zasięgu przestrzennym	58	123
IV. Prawo prywatne międzynarodowe	59	124

	Str.	Nb.
Rozdział III. Stosowanie prawa cywilnego	60	126
§ 6. Model stosowania prawa	60	126
I. Model normatywny	60	127
II. Trójczłonowy model stosowania prawa	61	128
§ 7. Ustalenie stanu faktycznego sprawy	61	129
I. Reguły dowodowe	61	129
1. Dowody	61	129
2. Rozkład ciężaru dowodu	62	131
II. Domniemania	63	134
1. Domniemania faktyczne	63	135
2. Domniemania prawne	63	136
3. Domniemanie dobrej wiary	66	142
4. Moc wiążąca orzeczeń	67	145
§ 8. Ustalenie właściwej normy dla rozstrzygnięcia sprawy	68	146
I. Wykładnia prawa	69	146
1. Uwagi wstępne	69	146
2. Dyrektywy językowe	70	150
3. Dyrektywy systemowe	71	152
4. Dyrektywy funkcjonalne	72	157
5. Wyniki wykładni	74	161
II. Wnioskowanie z norm o normach	75	162
1. Pojęcie	75	162
2. Reguły instrumentalnego nakazu i zakazu	75	163
3. Reguły <i>a fortiori</i>	76	164
4. Analogia z ustawy	76	165
5. Analogia prawa	77	166
III. Związanie sądu w działaniach interpretacyjnych i inferencyjnych	77	167
1. Uwagi wstępne	77	167
2. Nadzór judykacyjny	78	168
3. Zasady prawne	78	169
4. Powszechnie obowiązująca wykładnia	80	172
5. Wskazania wspomagające	80	174
IV. Zbieg norm	81	178
§ 9. Wiążące ustalenie konsekwencji prawnych stanu faktycznego	82	181
Rozdział IV. Prawo podmiotowe	84	184
§ 10. Pojęcie prawa podmiotowego	84	184
I. Koncepcja prawnonaturalna i system prawny	84	184
1. Prawo podmiotowe i system prawny	84	184
2. Koncepcja umiarkowanego pozytywizmu	84	185
II. Określenie prawa podmiotowego	85	186
1. Stosunek cywilnoprawny	85	186
2. Definicja prawa podmiotowego	86	189
3. Przydatność koncepcji prawa podmiotowego	89	197
III. Uprawnienia	90	201
1. Uwagi ogólne	90	201
2. Roszczenia	91	202
3. Uprawnienia kształtujące	92	205
4. Zarzut	92	206
§ 11. Rodzaje praw podmiotowych	93	207

	Str.	Nb.
I. Uwagi wstępne	93	207
II. Prawa bezwzględne i względne	93	208
1. Prawa bezwzględne	94	209
2. Prawa względne	94	211
3. Prawo podmiotowe w zobowiązaniach realnych	95	212
4. Przyporządkowane prawa bezwzględne	95	214
III. Prawa akcesoryjne i związane	96	215
1. Prawa akcesoryjne	96	216
2. Prawa związane	96	217
IV. Prawa majątkowe i niemajątkowe	96	218
1. Prawa majątkowe	97	219
2. Prawa niemajątkowe	97	220
V. Prawa przenoszalne i nieprzenoszalne	98	221
1. Uwagi wprowadzające	98	221
2. Zbywalność	98	222
3. Dziedziczność	99	224
VI. Prawa tymczasowe	99	225
§ 12. Sposoby nabycia i utraty prawa podmiotowego	100	227
I. Uwagi wstępne	100	227
II. Nabycie pochodne i pierwotne	101	228
1. Nabycie pochodne	101	228
2. Nabycie pierwotne	101	229
III. Następstwo pod tytułem szczególnym i ogólnym	102	232
1. Następstwo pod tytułem szczególnym	102	233
2. Następstwo pod tytułem ogólnym	103	234
IV. Nabycie translatywne i konstytutywne	103	236
1. Nabycie translatywne	104	237
2. Nabycie konstytutywne	104	238
V. Utrata prawa	105	241
1. Uwagi ogólne	105	241
2. Połączenie prawa i obowiązku	105	242
§ 13. Realizacja prawa podmiotowego	105	243
I. Wykonywanie	105	243
II. Nadużycie	106	245
1. Teoria zewnętrzna	106	246
2. Teoria wewnętrzna	107	248
3. Stosowanie instytucji nadużycia prawa podmiotowego	109	252
III. Ochrona	110	254
1. Ochrona sądowa	110	254
2. Pomoc własna	110	256
IV. Kolizja praw podmiotowych	111	258
Rozdział V. Przedmioty stosunku cywilnoprawnego	112	261
§ 14. Uwagi wstępne	112	261
§ 15. Rzeczy	113	265
I. Pojęcie	113	265
1. Cechy konstytutywne	113	266
2. Wyłączenia	114	267
II. Rzeczy ruchome i nieruchome	115	271
1. Podstawa podziału	115	271

	Str.	Nb.
2. Grunty	116	273
3. Budynki	116	276
4. Części budynków	117	278
5. Księgi wieczyste	117	279
III. Rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości	117	280
1. Pojęcie	117	280
2. Doniosłość prawna	117	282
IV. Części składowe rzeczy i przynależności	118	283
1. Części składowe	118	283
2. Przynależności	120	287
V. Pożytki	121	290
1. Pojęcie i rodzaje	121	290
2. Konsekwencje prawne	122	294
§ 16. Przedmioty inne niż rzeczy	123	297
1. Przedmioty materialne niebędące rzeczami	123	298
1. Ciecze i gazy	123	299
2. Kopaliny	124	300
3. Zwierzęta w stanie wolnym	124	301
II. Przedmioty niematerialne	124	302
1. Energia	125	303
2. Dobra o charakterze intelektualnym	125	304
3. Dobra osobiste	125	305
4. Pieniądze	125	306
5. Papiery wartościowe	126	307
III. Przedsiębiorstwo	126	308
1. Uwagi wstępne	126	308
2. Pojęcie	127	309
3. Konsekwencje i charakter prawny	128	310
4. Gospodarstwo rolne	130	313
IV. Zbycie przedsiębiorstwa	130	314a
1. Uwagi wstępne	130	314a
2. Pojęcie zbycia przedsiębiorstwa	131	314b
3. Forma	131	314c
V. Odpowiedzialność za długi związane z prowadzeniem zbytego przed- siębiorstwa	132	314d
1. Uwagi wstępne	132	314d
2. Przejęcie długu przez nabywcę przedsiębiorstwa	133	314e
3. Solidarna odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa	133	314f
§ 17. Majątek i mienie	135	315
I. Majątek	135	315
1. Pojęcie	135	315
2. Sukcesja uniwersalna	136	318
3. Zarząd	136	319
4. Odpowiedzialność	136	320
5. Surogacja	137	321
II. Mienie	137	322
Rozdział VI. Osoby fizyczne	139	325
§ 18. Uwagi ogólne	139	325
1. Podmiotowość człowieka	139	325

	Str.	Nb.
1. Podmiot praw	139	325
2. Zdolność prawna	139	326
3. Zdolność do czynności prawnych	140	327
II. Indywidualizacja osób fizycznych	140	329
1. Nazwisko i imię	140	330
2. Dodatkowe dane osobowe	142	335
3. Stan rodzinny	142	336
4. Płeć	143	338
5. Wiek	143	341
6. Stan cywilny	143	342
7. Księgi stanu cywilnego	145	343
8. Ewidencja ludności	145	345
III. Miejsce zamieszkania	146	347
1. Uwagi ogólne	146	347
2. Osoby pełnoletnie	146	349
3. Dzieci lub podopieczni	147	352
§ 19. Zdolność prawna osób fizycznych	148	353
I. Początek	148	353
1. Urodzenie się dziecka	149	355
2. Status cywilnoprawny <i>nasciturusa</i>	151	360
II. Zakres	152	361
III. Ustanie	152	361
1. Śmierć	153	366
2. Stwierdzenie zgonu	153	367
3. Uznanie za zmarłego	155	372
§ 20. Ochrona dóbr osobistych	156	372
I. Pojęcie i rodzaje	156	372
1. Pojęcie	157	374
2. Typy	165	375
II. Konstrukcja prawna	166	379
III. Przesłanki ochrony	166	379
1. Bezprawność	168	381
2. Uchylenie bezprawności	170	386
IV. Środki ochrony	170	387
1. Ustalenie	171	388
2. Zaniechanie	171	389
3. Usunięcie skutków naruszenia	171	390
4. Zadośćuczynienie pieniężne lub zapłata na cel społeczny	174	396
5. Stosunek do ochrony pozakodeksowej	174	397
6. Odszkodowanie		
Rozdział VII. Osoby prawne	175	398
§ 21. Konstrukcja osób prawnych	175	398
I. Pojęcie	175	398
1. Założenia ogólne	176	400
2. Metoda regulacji prawnej	177	403
3. Funkcje	178	404
II. Ogólna regulacja osób prawnych	178	404
1. Uwagi wstępne	179	405
2. Powstanie i rejestry		

	Str.	Nb.
3. Nazwa	180	407
4. Siedziba	180	408
5. Organy	180	409
6. Dobra osobiste	182	414
§ 22. Rodzaje osób prawnych	184	417
I. Państwowe osoby prawne	184	418
1. Skarb Państwa	185	419
2. Inne państwowe osoby prawne	187	428
3. Szczególne zadania ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa	188	433
II. Jednostki samorządu terytorialnego	189	434
1. Gminy	189	435
2. Związki międzygminne	190	436
3. Powiat	190	437
4. Województwo	190	438
III. Korporacyjne i fundacyjne osoby prawne	191	439
1. Korporacyjne	191	440
2. Fundacyjne	191	441
§ 23. Jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną	192	442
I. Uwagi wstępne	192	442
II. Nowa regulacja prawna	193	443
1. Pojęcie	193	443
2. Reżim prawny	194	444
III. Trzeci podmiot prawa cywilnego	196	445
Rozdział VII¹. Konsumenci i przedsiębiorcy	198	446
§ 23 ¹ . Konsumenci	198	446
I. Uwagi wstępne	198	446
II. Pojęcie konsumenta	198	447
§ 23 ² . Przedsiębiorcy	201	449
I. Pojęcie przedsiębiorcy	201	449
II. Skutki prawne	205	452
III. Firma	206	453
Rozdział VIII. Czynności prawne i inne zdarzenia cywilnoprawne	209	455
§ 24. Zdarzenia cywilnoprawne	209	455
I. Pojęcie i skutki	209	455
1. Pojęcie	209	455
2. Skutki	209	457
II. Typy zdarzeń cywilnoprawnych	210	458
1. Podstawa wyróżnienia	210	458
2. Typologia	211	461
§ 25. Pojęcie i postacie czynności prawnych	212	462
I. Pojęcie	212	462
1. Określenie ogólne	212	462
2. Oświadczenie woli	214	464
3. Oświadczenia innego rodzaju	214	465
II. Postacie czynności prawnych	215	467
1. Jednostronne, umowy i uchwały	215	468
2. Zgoda osoby trzeciej	216	471

	Str.	Nb.
3. Indywidualnie adresowane	216	472
4. Realne i konsensualne	218	474
5. Między żyjącymi i na wypadek śmierci	219	476
6. Zobowiązujące, rozporządzające i o podwójnym skutku	219	479
7. Przysparzające	221	484
8. Upoważniające	222	485
9. Kauzalne i abstrakcyjne	222	486
10. Czynności powiernicze	225	493
§ 26. Forma oświadczenia woli	226	494
I. Swoboda formy	226	494
1. Uwagi ogólne	228	496
2. Oświadczenia wyraźne i dorozumiane	228	499
II. Formy szczególne i ich rodzaje	229	500
1. Zwykła forma pisemna	232	509
2. Z datą pewną	232	510
3. Z poświadczeniem podpisu	233	511
4. Akt notarialny	233	512
5. Forma elektroniczna	236	513
6. Uwagi końcowe	237	515
III. Skutki niedochowania formy		
1. Forma czynności prawnej zastrzeżona pod rygorem nieważności (<i>ad solemnitatem</i>)	237	516
2. Forma czynności prawnej zastrzeżona dla wywołania określonych skutków prawnych (<i>ad eventum</i>)	237	517
3. Forma czynności prawnej zastrzeżona dla celów dowodowych (<i>ad probationem</i>)	237	518
IV. Zakres zastosowania form szczególnych	238	520
1. Forma z mocy ustawy	239	526
2. Forma z mocy umowy	240	527
3. Forma następczych czynności prawnych	244	530
4. Zakres zastosowania elektronicznej formy czynności prawnej	244	531
V. Pismo potwierdzające zawarcie umowy	245	532
§ 27. Wykładnia oświadczeń woli	245	532
I. Uwagi ogólne	245	532
1. Pojęcie wykładni	246	536
2. Ogólne dyrektywy wykładni	248	541
II. Metoda wykładni	248	542
1. Oświadczenia woli składane indywidualnym adresatom	249	543
2. Oświadczenia woli kierowane do nieoznaczonego kręgu od- biorców	249	544
3. Testamenty	250	545
III. Wykładnia oświadczeń woli wyrażonych pisemnie	250	545
1. Uwagi ogólne	251	551
2. Ograniczenia dowodowe	251	554
§ 28. Zdolność do czynności prawnych	252	554
I. Pojęcie	252	554
1. Uwagi ogólne	252	555
2. Osoby prawne	253	556
3. Osoby fizyczne	253	557
II. Brak zdolności do czynności prawnych		

	Str.	Nb.
1. Wiek	253	558
2. Ubezważnowolnienie całkowite	254	559
3. Skutki	254	560
III. Ograniczona zdolność do czynności prawnych	255	564
1. Wiek	255	565
2. Ubezważnowolnienie częściowe	255	566
3. Skutki	256	568
IV. Pełna zdolność do czynności prawnych	258	574
§ 29. Wady oświadczenia woli	259	575
I. Uwagi ogólne	259	575
II. Brak świadomości lub swobody	260	576
1. Pojęcie	260	576
2. Przymus fizyczny	260	577
3. Zakres podmiotowy	261	578
III. Pozorność	261	579
1. Pojęcie	261	579
2. Skutki pozorności	262	581
3. Pozorność a oświadczenie woli nie na serio, zastrzeżenie po- tajemne i czynności fidejucyjne	263	583
IV. Błąd	263	586
1. Pojęcie	263	586
2. Przypadki szczególne	265	589
3. Skutki	266	592
V. Podstęp	266	593
1. Pojęcie	266	593
2. Skutki	267	595
VI. Groźba	267	596
VII. Uchylenie się od skutków prawnych	268	601
Rozdział IX. Treść czynności prawnej	270	604
§ 30. Swoboda kształtowania treści czynności prawnych	270	604
I. Uwagi ogólne	270	604
1. Pojęcie treści czynności prawnej	270	605
2. Zasada swobody kształtowania treści	271	608
3. Wzorzec kompetencji generalnej	271	610
II. Ograniczenia	273	613
1. Prawa przyrody	274	614
2. Normy bezwzględnie wiążące	274	615
3. Obejście ustawy	275	616
4. Zasady współżycia społecznego	275	618
III. Skutki naruszenia	275	619
§ 31. Elementy czynności prawnej	277	624
I. Rodzaje	277	624
1. <i>Essentialia negotii</i>	277	625
2. <i>Naturalia negotii</i>	277	626
3. <i>Accidentalialia negotii</i>	277	627
II. Warunek i termin	278	629
1. Warunek	278	630
2. Termin	281	636

	Str.	Nb.
Rozdział X. Zawarcie umowy	283	639
§ 32. Założenia ogólne	283	639
I. Konsens	283	640
1. Pojęcie	283	640
2. Zakres konsensu	284	643
3. Określenie stron	285	646
II. Swoboda zawierania umów	285	647
1. Pojęcie	285	647
2. Ograniczenia	286	649
3. Umowy adhezyjne	287	654
4. Zastępcze oświadczenie woli	288	655
5. Orzeczenie sądowe jako zdarzenie cywilnoprawne	290	659
6. Decyzja administracyjna jako zdarzenie cywilnoprawne	290	660
§ 33. Sposoby zawierania umów	290	661
I. Oferta i jej przyjęcie	291	662
1. Pojęcie oferty	291	662
2. Skutki złożenia oferty	293	666
3. Ustanie stanu związania ofertą	294	667
4. Przyjęcie oferty	296	672
5. Miejsce i czas zawarcia umowy	298	677
II. Negocjacje	298	678
1. Pojęcie	298	678
2. Prowadzenie negocjacji	299	680
3. Zawarcie umowy	299	681
4. List intencyjny	300	683
5. Zaproszenie do zawarcia umowy	302	686
III. Aukcja i przetarg	302	688
1. Uwagi wstępne	302	688
2. Charakter prawny oraz funkcja przetargu i aukcji	302	689
3. Ogłoszenie aukcji albo przetargu	303	691
4. Aukcja	305	695
5. Przetarg	306	697
6. Wadium	307	700
7. Unieważnienie umowy	308	703
Rozdział XI. Przedstawicielstwo ze szczególnym uwzględnieniem pełnomocnictwa i prokury	310	708
§ 34. Pojęcie przedstawicielstwa i pełnomocnictwa	310	708
I. Pojęcie przedstawicielstwa	310	708
1. Działanie w cudzym imieniu	310	708
2. Instytucje o zbliżonej funkcji	312	713
II. Pojęcie pełnomocnictwa i przedstawicielstwa ustawowego	313	721
§ 35. Pełnomocnictwo	314	723
I. Udzielenie pełnomocnictwa	314	724
1. Zdolność do czynności prawnej	314	724
2. Oświadczenie woli mocodawcy	315	725
3. Treść pełnomocnictwa	316	729
4. Czynność „z samym sobą”	319	738
5. Pełnomocnik rzekomy	320	740
II. Stosunek podstawowy	321	743

	Str.	Nb.
III. Wygaśnięcie pełnomocnictwa	322	746
IV. Prokura	324	755
1. Uwagi wstępne	324	755
2. Pojęcie i funkcja prokury	325	756
3. Podmioty kompetentne do udzielania prokury	325	757
4. Udzielenie prokury	325	758
5. Prokurent	326	759
6. Zakres prokury i sposób jej wykonywania	326	761
7. Wygaśnięcie prokury	328	765
Rozdział XII. Wpływ wadliwości czynności prawnych na ich skuteczność		
prawną	329	768
§ 36. Uwagi ogólne	329	768
I. Czynności konwencjonalne	329	768
II. Nieistniejące i nieważne czynności prawne	330	770
§ 37. Postacie bezskuteczności czynności prawnej	331	773
I. Nieważność	332	773
1. Uwagi ogólne	332	773
2. Konwalidacja	332	776
3. Konwersja	333	777
II. Wzruszalność	333	778
III. Bezskuteczność zawieszona	334	782
IV. Bezskuteczność względna	335	783
1. Uwagi ogólne	335	783
2. Konstrukcja bezskuteczności względnej na podstawie art. 59 KC	336	785
3. Przesłanki	336	786
4. Skutki i funkcja	338	791
Rozdział XIII. Przedawnienie i terminy zawite	339	795
§ 38. Dawność	339	795
I. Pojęcie i funkcja	339	795
II. Rodzaje	340	797
§ 39. Przedawnienie	341	804
I. Pojęcie	341	805
1. Przedmiot	341	805
2. Zarzut przedawnienia	342	806
3. Skutek	343	809
II. Terminy	343	810
1. Długość	343	810
2. Obliczanie biegu terminu	344	815
III. Zawieszenie biegu przedawnienia	345	820
IV. Przerwa biegu przedawnienia	347	826
1. Uwagi ogólne	347	826
2. Dochodzenie roszczenia	347	827
3. Uznanie roszczenia	348	829
§ 40. Terminy zawite	350	837
I. Pojęcie i rodzaje	350	837
II. Skutki	352	840
Indeks rzeczowy	353	